

"Çünkü duyguları, efkârları kâinatın envar-ı marifetini getirdiği vakit, nefsinde onu tasdik edecek, ışıklandırarak ve idame edecek bir madde bulmadığı için, sönerler. Gelen her şey nefsindeki renklerle boyalanır." İzah eder misiniz?

"Çünkü duyguları, efkârları kâinatın envar-ı marifetini getirdiği vakit, nefsinde onu tasdik edecek, ışıklandırarak ve idame edecek bir madde bulmadığı için, sönerler. Gelen her şey nefsindeki renklerle boyalanır. Mahz-ı hikmet gelse, nefsinde abesiyet-i mutlaka suretini alır. Çünkü şu haldeki enenin rengi, şirk ve ta'tildir, Allah'ı inkârdır." ([Sözler, Otuzuncu Söz, Birinci Maksat](#))

Yirminci Mektup'ta **iman-ı billah, marifetullah, muhabbetullah** ve **lezzet-i ruhaniye** sıralaması geçer. İmanı marifet takip ediyor. Marifet tanımak demektir. Fatıha suresinde önce bütün hamd ve senanın ancak Allah için ve ona mahsus olduğu beyan edildikten sonra marifet **deslerine geçilir. Ve ilk olarak Allah, bütün âlemlerin Rabbi olarak tanıtılır. Bunu** Rahmân, Rahîm ve **Malikiyevmüddin** isimleri takip eder. Bu dört isim Kur'ânda geçen bütün marifet derslerinin hûlasası ve çekirdeği hükmünedir.

Allah'ın zatı bilinemeyeceğine göre insanların onu tanımada ilk ve en yakın delilleri, içinde yaşadıkları kâinattır. Kâinatı okumada ve doğru değerlendirmede ise en büyük ve yegâne rehber Kur'ân-ı Kerîm'dir. Üstad Hazretleri Kur'ân tariflerinin birincisinde **"kitab-ı kâinatın tercüme-i ezeliyesi"** ifadesini kullanır. İşte Allah'ın sıfatlarını, esmasını, şuanatını Kur'ân'dan ders alabilmenin şartı iman etmektir. İnanmayan insan kâinat ve içindeki hadisatı kendi aklınca değerlendirmeye kalkar ve aldanır.

Bu kısa açıklamadan sonra Üstadımızın hakikat dersine geçelim:

Birinci cümlede kâinatı değerlendirmede müracaat ettiğimiz iki esas kaydedilir: **Duygular** ve **efkâr**.

Eşya hakkındaki bilgilerimizde, yani Güneş'i, Ay'ı, denizi bilmemizde duygularımız birinci planda yer alır. Yerin çekimi ve Güneş'in cazibesi gibi göremediğimiz hadiseleri de akıl yürüterek anlamaya çalışırız. İşte bu iki kaynaktan gelen müşahede ve malumatın marifete inkılab edebilmesi için kalbin iman nuruyla nurlanması gerekir. Küfür ve ta'til (ateizm) ile kararmış bir kalbte bu bilgiler

---

ışıklanmaz ve sönüp giderler.

Nurlardan konumuza ışık tutacak bir hakikat dersi:

“Eğer iman olmazsa: Nasıl ki kör, sağır, dilsiz, akılsız adama her şey madumdur; öyle de imansıza her şey madumdur, zulümatlıdır.” ([Mektubat, Yirmi Dördüncü Mektup, Birinci Makam](#))

Yine Nurlarda **“Herkes ayinesinin müşahedatına tâbidir.”** buyrulur. İnsanın kalp aynası **küfür ve ta'til** ile kararır ve akıl mizanı da böylece bozulursa, o insana kâinat kitabının verdiği dersler bir fayda sağlamaz. Hikmet ve rahmeti âdetâ haykıran deliller de sunulsa o ayinede bunlar **“abesiyet-i mutlaka”** suretini alırlar; düşünölmeye ve şükredilmeye değer bulunmazlar. Ya tabiata ya tesadüfe veya maddenin hareketine isnad edilen bu büyük tecelliler sönüp kaybolurlar, ne kalbe bir feyiz ve hayret verirler ne de akla bir takdir ve ibret kapısı açarlar.

Eğer insan kendisine verilen benlik duygusunun niçin verildiğini bilirse, o zaman Allah'ın isim ve sıfatlarını okur, fehmeder, hiçbir şeyin abes yaratılmadığını idrak eder. Kâinattaki her hadiseye ve varlığa mana-yı harfi ile yani Allah hesabına bakar ve ibret alır.

Eneyi nefis hesabına kullananlar, akıllarının almadığı şeyi inkâr eder, kendine faydası olmayan her şeyi abes ve faydasız zanneder. Üstadımız **“Mahz-ı hikmet gelse, nefsinde abesiyet-i mutlaka suretini alır. Çünkü şu haldeki enenin rengi, şirk ve ta'tildir, Allah'ı inkârdır.”** ifadesiyle bu hakikati ifade etmiştir.